

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

У наш час зважаючи на євроінтеграційні процеси у нашій країні, важливим аспектом, який наочно демонструє покращення ефективності у функціонуванні публічної влади являється якість надання адміністративних послуг (далі □ послуг) для населення. Це обумовлено тим, що рано чи пізно кожний громадянин України стикається із необхідністю отримання якої-небудь послуги. Проте, щоб якість послуг була на європейському рівні, для цього слід створити належний механізм правового регулювання, адже саме від нього буде безпосередньо залежати доступність, своєчасність та повнота при наданні послуги, яка буде запорукою успішності в реалізації громадянами своїх законних прав. У разі відсутності зі сторони держави впровадження належного правового забезпечення надання досліджуваних послуг, це може мати наслідком правовий нігілізм, недовіру суспільства до органів публічної влади, інші негативні соціальні, політичні та економічні наслідки.

Перш за все доцільно відмітити, що важливе місце у правовому забезпеченні надання послуг посідають приписи Конституції [1], адже відповідно ст.8 Основного Закону вона володіє найвищою юридичну силу, а всі закони та підзаконні правові акти мусять їй відповідати. Серед конституційних приписів, якими регулюється надання послуг доцільно виокремити ст. 3, де зазначено, що в Україні найвищими соціальними цінностями являється життя, здоров'я, безпека, гідність і честь людини. Разом з тим, у ст. 19 Конституції вказано, що ніхто ніяким чином не може примушуватися виконувати те, що не передбачено законом. А органи публічної влади і місцевого самоврядування, їх службові та посадові особи, також і ті, що надають послуги, повинні здійснювати свою діяльність тільки на підставі, в межах повноважень і у визначений законом спосіб.

Доволі важливим правовим актом, який призначений для регулювання функціонування послуг у нашій державі являється Закон України «Про адміністративні послуги» прийнятий 06 вересня 2012 р. (далі □ Закон) [2], яким регламентовано правові засади реалізації законних прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб у процесі надання їм послуг. У приписах ст. 1 даного Закону визначаються такі поняття, як «суб'єкт звернення», «адміністративна послуга», «суб'єкт надання адміністративної послуги» та ін. Так, наприклад, під поняттям «адміністративна послуга» у вказаному вище Законі визнається результат реалізації владних повноважень суб'єктом що надає послуги за заявою певної фізичної чи юридичної особи, що спрямований на набуття, зміну або ж припинення прав та/або обов'язків особи що звернулася з заявою згідно чинного законодавства. Стосовно поняття суб'єктів надання послуг, то у приписах даного нормативного акту їх визначено як орган виконавчої влади чи інший державний орган, орган влади АРК, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, суб'єкт державної реєстрації, державний реєстратор, уповноважені в порядку чинного законодавства надавати послуги. Проте, у ч. 2 ст. 2 вказаного Закону передбачено перелік відносин, що не підпадають під дію його приписів: дізнання, оперативно-розшукової діяльності; досудового слідства; виконавчого провадження; судочинства, тощо.

Як вірно зауважує Я.Б. Михайлюк, основними позитивними положеннями Закону «Про адміністративні послуги» є реалізацію на практиці концепції «публічно-сервісної держави», а саме: забезпечення реалізації прав громадян та суб'єктів господарювання завдяки їх наданню; йому належить суттєва роль у створенні центрів надання адміністративних послуг; у його приписах закріплено заборони при наданні послуги вимагати від певної особи документів чи інформації, яка наявна суб'єктів надання послуг чи яку, за згодою відповідної особи, вони можуть отримати самостійно [3, с. 116]. Схожої думки дотримуються Ю.М. Жук та А.В. Капуловський, які серед позитивних моментів Закону України «Про адміністративні послуги» виділяють наступні: 1) визначення необхідності інформування громадян про умови надання адміністративних послуг; 2) у ньому передбачено створення центрів надання адміністративних послуг; 3) запроваджено інститут адміністратора центру надання послуг; 5) у ньому визначено правові засади для ведення реєстру зазначених послуг; 5) ним передбачено запровадження єдиного веб-порталу адміністративних

послуг; б) визначено критерії, за якими встановлюється розмір плати за послуги, порядок встановлення плати за надання послуг [4, с.240; 5, с.251].

Поряд із тим, відповідно до приписів ст. 3 Закону правове забезпечення у сфері надання послуг включає в себе цей та інші закони, прийняті відповідно до них нормативно-правові акти, що регулюють правові відносини у даній сфері. А надання послуг здійснюється відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» з урахуванням особливостей, визначених законодавством, яке регулює суспільні відносини у відповідних сферах.

На основі вищевказаного припису акту законодавства, можна стверджувати, що правове забезпечення надання послуг включає у себе доволі великий об'єм законів України та підзаконних актів. Так, наприклад, В.В. Наконечний серед таких актів законодавства виділяє Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року, приписами якого визначено правові засади функціонування порядок діяльності відповідних дозвільних органів, уповноважених видавати передбачені законодавством документи дозвільного характеру, та їх адміністраторів [6, с. 128]. Крім того, також важливе місце у правовому забезпеченні надання послуг у певних сферах належить таким Законом України, як: «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 року та «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 року, а також «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 року та ін.

Поряд із тим, невід'ємною частиною у правовому забезпеченні надання послуг належить підзаконним актам.

Правове забезпечення надання послуг у наш час відіграє доволі важливу роль у великій кількості суспільних відносин, адже у процесі своєї життєдіяльності кожний громадянин (чи юридична особа) може звертатися до органу державної влади (місцевого самоврядування) задля здійснення останнім певної послуги, яка має значення для відповідної фізичної (юридичної) особи. У зв'язку із цим спостерігається безпосередній зв'язок правового регулювання надання послуг із відповідними правами, свободами та інтересами фізичних та юридичних осіб, які за ними закріплено у актах чинного законодавства України. Окрім того, наданням послуг в Україні у процесі свого функціонування здійснюється доволі великою кількістю органів державної влади та місцевого самоврядування.

Таким чином, правове забезпечення надання послуг в Україні включає доволі великий об'єм актів законодавства, з-поміж яких особливе місце посідають Конституція України та Закон України «Про адміністративні послуги». Вищезазначені акти широко застосовуються у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, які надають послуги. Крім того, вони безпосередньо пов'язані із різноманітними правами, свободами та інтересами фізичних та юридичних осіб. З метою удосконалення правового регулювання надання послуг вважається за доцільне зменшити кількість підзаконних актів у даній сфері шляхом створення нових на основі об'єднання існуючих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 року № 5203-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.
3. Михайлюк Я. Б. Загальна характеристика правового регулювання надання адміністративних послуг в Європейському Союзі та Україні / Я. Б. Михайлюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. – 2015. – № 34. – С. 113-117.
4. Жук Ю.М. Організаційно-правове регулювання адміністративних послуг в Україні / Ю. М. Жук // Ефективність державного управління. – 2015. – № 43. – С. 236-242.
5. Капуловський А. В. Нормативно-правові засади надання адміністративних послуг: їх еволюція та сучасний стан / А. В. Капуловський // Державне управління : теорія та практика. – 2013. – № 2. – С. 246-254.
6. Наконечний В.В. Нормативно-правове забезпечення щодо адміністративної послуги в Україні / В.В. Наконечний // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. / редкол. О. Ю. Амосов (голов. ред.) та ін. – Х.: Вид-во ХарПІДУ НАДУ «Магістр», 2015. – № 4 (51). – С. 125 – 132.